موکریان و ڕووداوەکانی

لە دەورانی سەفەوییەوە بەملاوە

□

لە شاری مهاباد و دەوروبەری لە پەنای ڕۆژرمێر و سالنامەی ڕەسمی، ڕۆژژمێر و سالنامەیەکی خۆماڵی و ناوچەییش هەیە، واتا هێندێ ڕووداو هەیە لە ناوچەکەدا، وەکوو بنەمایەکی مێژوویی چاو لێدەکرێن. بڕێک لەو ڕووداوانە بە خاڵگەلێکی مێژوویی دەناسرێن.

□

قادر ئەمین‌قودسی

گوتار

www.ketab.ir

عنوان قراردادی :	امین‌قدسی، قادر، ۱۳۳۱
عنوان و نام پدیدآور :	موکریان و رووداوەکانی لە دەورانی سەفەوییە بەملاوە / قادر ئەمین‌قودسی
مشخصات نشر :	گوتار: ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری :	۲۵۶ ص.
شابک :	ISBN: 978-600-7959-90-9
وضعیت فهرست نویسی :	فیپا
یادداشت :	کردی
موضوع :	تاریخ
موضوع :	کردان ایران
ردەبندی کنگره :	۱۳۹۵ ۸الف۷م/۷۲ DSR
ردەبندی دیویی :	۹۵۵/۹۸۸
شماره کتابشناسی ملی :	۴۳۱۱۱۶۰

■ حق چاپ محفوظ است

موکریان و رووداوەکانی

کۆکردنەوە: قادر ئەمین‌قودسی

دیزاینی بەرگ و ناوەرۆک: ئازاد سورخی

چاپی یەکەم: ۱۳۹۵

ئەژمار: ۱۰۰۰ دانە

ناوەندی چاپ و بڵاوکردنەوەی گوتار

کوردستان: سەقز، پاساژی ماد، نهۆمی ۳، یەکەی ۳۲

تەلەفوون: ۳۶۲۲۷۰۳۰ ـ ۰۸۷

گوتار

پێڕستی ناوی ڕووداوەکان

مێژوو و ساڵی ڕووداوەکان... ٧
پێشەکی.. ٩
کورتەباسێک سەبارەت بە ناوی کورد و کوردستان بە پێی بەڵگە و سەنەدی مێژوویی.... ١١
هۆی ناونانی وشەی موکریان ناو و وشەی موکری و موکریان لە کوێوە هاتووە................ ١٥
بوداغ سوڵتان «بوداق سوڵتان» (١١٠١/١٠١٧)... ٢٣
مەلا جامی لە دوای سێسەد ساڵ... ٣٧
ساڵی هەباس ئاغای و ساڵی باپیر ئاغای گەورە... ٤٩
قەڵای دمدم.. ٥٣
ساڵی شێخی.. ٦٩
وەفاتی شێخ عوبەیدوڵڵا.. ٨٠
ساڵی هەمزاغای مەنگوڕ.. ٨٣
ساڵی کچە هەرمەنی... ١٠٥
ساڵی حەمە گڕوێ و مەلا وسووی.. ١٠٩
ساڵی فەریقی... ١١١
ساڵی «عورووسی ئەوەڵێ» یان «ساڵی گرانی قەدیم».. ١١٥
ساڵی سمایل ئاغای شکاک «سمکۆ»... ١٢٣

www.ketab.ir

ساڵی جیلۆیە، ساڵی دەعبا قڕانێ، ساڵی قاتی ١٣٥

ساڵی خاڵە قوربانێ ١٣٧

ساڵی مەلا خەلیلی ١٤٣

ساڵی تەیارە ڕەشەکە ١٤٧

ساڵی دیموکراتێ یا دەورەی دیموکراتێ ١٥١

مێژووی پێکهاتن و دەست بەکاربوونی «کۆمەڵەی ژ.ک» ١٦٢

دامەزرێنەران و پێکهێنەرانی «کۆمەڵەی ژ.ک» ١٦٥

کورتەیەک لە کار و کردەوەکانی «کۆمەڵەی ژ.ک» لە مەودای سێ ساڵی تەمەنیدا ١٦٧

ڕۆژنامە و گۆڤارەکانی «کۆمەڵەی ژ.ک» ١٧٠

کارگەلێک کە کۆمەڵە لەو ماوەیەدا بە ئەنجامی گەیاند ١٧٢

کورتەڕوانینێک بە سەرجەمی ڕووداوەکان و ئاکامێک کە لێیان کەوتۆتەوە ١٧٩

ناوی ئەو کەسانەی کە بۆ هەوەڵین و دووهەمین جار چوونە سەفەری باکۆیە ١٨٥

ئەندامانی کابینەی کۆماری مەهاباد ١٨٦

ئەندامانی شووڕای عالی حیزبی دیموکراتی کوردستان ١٨٧

پێڕستی ناوی ئەفسەرانی ئەرتەشی کوردستان ١٨٩

پێڕستی ناوی ئەفسەرانی ئەرتەشی کوردستانی عێراق ١٨٩

کەسانێک کە لە پاش ڕووخانی کۆماری مەهاباد لە دار دران «ئێعدام کران» ١٩٢

شێرەژن ١٩٣

بەسەرهاتی ئاغا محەمەد ئەمین بەگی مورتەزایی ١٩٨

کەسانێک کە لە پاش ڕووخانی کۆماری مەهاباد بە زیندان مەحکووم کران ٢٠٢

کۆماری مەهاباد و بارزانی ٢٠٣

ساڵی هەڵاتهەڵاتێ، ساڵی سێلاوێ ٢١٩

ساڵی کۆپینێ، ساڵی ڕۆژگیرانێ ٢٢١

ساڵی گرانی دوایە (شەڕی دووهەمی جیهانی) ٢٢٣

سەرچاوەکان ٢٢٩

www.ketab.ir

□

پێشەکی

خوێنەری بەڕێز و هێژا، هەر بەو شێوە کە لە پێڕستەکەدا دەبینرێ هەرکامێک لەو ڕووداوانە گرینگی و ڕۆڵ و نەخشێکی تایبەتیان لەسەر ئاستی ژیان و چارەنووسی ئەم گەلەدا بووە و هەروەها وەبیرهێنەرەوەی گەلێ یاد و بیرەوەری خۆش و ناخۆش و تەنانەت تاڵ و دڵتەزین و چارەنووس سازی بۆ ئەم گەلە بە شوێنەوە بووە. زۆربەی زۆری ئەم ڕووداوانە باسی چۆنیەتی قارەمانی و لێبوردوویی و خەبات و تێکۆشانی ئەم گەلە مەزنەیە لە حاست داگیرکەران و زلهێزان و مافخۆران. هەرکامێک لەو ڕووداوانە حەماسەیەکن سەبارەت بە پاراستن و بەرگری و دیفاع لە خاک و ناموس و کەرامەت و شەرافەتی ئەم نەتەوەیە. تەنیا ئەم چەند ڕووداوە نییە بەڵکوو بە شەهادەتی مێژوو و مێژووناسانی دەرەکی و ناوەکی ئەم گەلە بە درێژایی مێژووی ڕابردووی پڕە لە خەبات و ڕاپەڕین و حەماسەت و قارەمانیەتی کە بە ڕاستی جێی شانازییە. هەر بۆیە کە لە نێو بیر و مێشکی تاک بە تاکی ئەم نەتەوەیەدا جێیان کردۆتەوە و هەرگیز لە بیر و یاد ناچنەوە. بۆیە هەر کامێک لەو ڕووداوانە بە نوختە و خاڵێکی گرینگی مێژوویی بە تایبەت لە ناوچەکەدا و بە عام لە کوردستاندا لە قەڵەم دەدرێن. ئەگەر تۆ بێت و سەبارەت بە هەرکامێک لەو ڕووداوانە لە خەڵکی ئەم مەڵبەندە واتە مەڵبەندی (موکریان) بە تایبەت کەسانێکی کە بە ساڵاچوون پرسیار بکەی کەسێک نابینی کە تا ڕادەیەک لە چۆنیەتی ئەو ڕووداوانە کەم تا کورتێک ئاگادار نەبی. بەڵام بە داخەوە

www.ketab.ir

عومری درێژ بۆ کەس هەتا سەر نەبووە و نابێت و من لەم بڕوایەدام کە بە لەناوچوونی ئـــەم ئازیزانـــە ئەمانەش لەبیر دەچنەوە. ئەوە بوو کە بە ئەرکی سەرشـــانی خۆم زانی چۆنیەتـــی ئەم ڕووداوانە لە نێو کتێبە جۆراوجۆرەکاندا کۆ بکەمەوە تاکوو لەم ڕوانگەوە توانیبێتم خزمەتێکی هەر چەند بچووک بە گەل و نیشـــتمانەکەم کردبێ. لە کۆتاییدا سەرکەوتن و سەربەرزی ئەم گەلە و هەروەها بەختەوەری و کامەرانی ئێوەی ئازیز لە خودای گەورە داوا دەکەم.

سەقز ١٣٨٨ی هەتاوی، ٢٠٠٩ی زایینی، ٢٧٠٩ی کوردی

قادر ئەمین‌قودسی

www.ketab.ir